

**VERSLO APSKAITOS
STANDARTŲ PAKEITIMAI
TAIKOMI NUO 2011 M. SAUSIO 1 D.**

Ramunė Budrionytė
Apskaitos standartų komiteto narė

**1 VAS
“FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ”**

**Nauja redakcija nuo 2011-01-01
(gali būti taikoma ir sudarant ankstesnių
ataskaitinių laikotarpių finansines
ataskaitas)**

ESMINIAI PAKEITIMAI

- Patikslinta sąvoka „**Ataskaitinis laikotarpis** „– laikotarpis, kuriam sudaromas metinių arba tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys.
- 8 p.: sudarant sutrumpintų finansinių ataskaitų rinkinį galima ruošti pinigų srautų ataskaitą, jei įmonė nusprendžia ją sudaryti.
- 10 p., 48 – 51 p. numato, kad VAS nustatyta tvarka gali būti sudaromos ir kitokios finansinės ataskaitos, galimi atvejai, kai kiti kai kurių specialiųjų sričių (pvz., finansų maklerio, ribotos civilinės atsakomybės įmonių, KIS ir pan.) verslo apskaitos standartai nustato kitokius reikalavimus specifinės balanso ir kitų finansinių ataskaitų sudarymui.

3

ESMINIAI PAKEITIMAI

- 18.1. Įsigijimo savikaina, kai turtas įvertinamas įsigyjant sumokėta ar mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto verte, o išpareigojimai – mokėtina, gauta arba gautina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma, kurią numatoma sumokėti ar gauti esant normalioms verslo sąlygoms.
- 18.4. Nuo 2012-01-01 sąvoka „Grynoji pardavimo kaina“ keičiama į „**Tikroji vertė atėmus pardavimo išlaidas**“.
- 33.5 p. Jei dėl tam tikrų priežasčių veiklos tęstinumo principo nesilaikoma, visas įmonės turtas ir išpareigojimai tampa trumpalaikiais. Turtas ir išpareigojimai turi būti įvertinami 28-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių likvidavimas“ nustatyta tvarka.

4

ESMINIAI PAKEITIMAI

- **30 p.** Jei kiti verslo apskaitos standartai nereglamentuoja kokių nors ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų apskaitos, tokios operacijos registruojamos:
  1. Kaip analogiškos standartuose pateiktos ūkinės operacijos.
  2. Jei kitų standartų nuostatos negali būti taikomos ir nėra analogiškų operacijų pavyzdžių, pagal šiame standarte pateiktus bendruosius apskaitos principus ir kitas šio standarto nuostatas.
  3. Pagal tarptautiniuose finansinės atskaitomybės standartuose pateiktus tokių ūkinių operacijų apskaitos principus.
  4. Pagal taikomą apskaitos praktiką, jeigu tai neprieštaruoja 28 punkte nurodytoms apskaitos politikos nuostatomis.

5

2 VAS “BALANSAS”

- 16 p. Finansinio turto straipsnyje pateikiama informacija apie ilgalaikį finansinį turtą. Finansinio turto apskaitos reikalavimus nustato 15-asis verslo apskaitos standartas „Investicijos į asocijuotąsias įmones“, 16-asis verslo apskaitos standartas „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir investicijos į dukterines įmones“, 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai išipareigojimai“, 20-asis verslo apskaitos standartas „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“, 26-asis verslo apskaitos standartas „Išvestinės finansinės priemonės“, 37-asis verslo apskaitos standartas „Investicijos į jungtinės veiklos (partnerystės) sutarties objektus“.

6

2 VAS “BALANSAS”

- 18 p. Trumpalaikio turto straipsnyje parodomas atsargos, ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti, iš anksto sumokėtos sumos ir nebaigtos vykdyti sutartys, per vienerius metus gautinos sumos, kitas trumpalaikis turtas ir pinigai bei pinigų ekvivalentai.
- Į 2 VAS nustatytas, 1, 3 ir 5 prieduose pateiktas pavyzdines įmonių balanso formas įterpta papildoma eilutė I.1.5. Ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti.
- 26 p. Perkainojimo rezervo (rezultatų) straipsnyje registruojamas ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas ir finansinio turto perkainojimas, kuris numatytas 26-ajame verslo apskaitos standarte „Išvestinės finansinės priemonės“.

7

2 VAS “BALANSAS”

- 32. Mokėtinų sumų ir išsipareigojimų straipsnyje parodomas po vienu ir per vienus metus mokėtinos sumos, atidėjiniai ir kiti išsipareigojimai. Išsipareigojimų apskaitos reikalavimus nustato 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai išsipareigojimai“, 20-asis verslo apskaitos standartas „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“, 24-asis verslo apskaitos standartas „Pelno mokestis“, 31-asis verslo apskaitos standartas „Atlygis darbuotojui“. Atidėjinių apskaitos reikalavimus nustato 19-asis verslo apskaitos standartas „Atidėjiniai, neapibrėžtieji išsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“.

8

5 VAS “PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA”

Nauja redakcija nuo 2011 01 01
(gali būti taikoma ir sudarant ankstesnių
ataskaitinių laikotarpių finansines
ataskaitas)

ESMINIAI PAKEITIMAI

- Pagrindinės ir investicinės veiklos pinigų srautų grupavimo aspektai;
- Neliko ypatingųjų straipsnių pinigų srautų;
- Korekcija dėl nerealizuoto valiutos kurso pokyčio įtakos.

PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI

Pagrindinės veiklos pinigų srautai – pinigų srautai, susidarantys iš pagrindinės įmonės veiklos, išskyrus finansinę ir investicinę veiklą, **tame tarpe:**

- pinigų įplaukos pardavus įsigytus kitų įmonių vertybinius popierius ir kitas investicijas;
- gauti / išmokėti dividendai;
- gautos / sumokėtos palūkanos

jei šios įplaukos / išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos.

11

PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI

- Jei pardavus įsigytus kitų įmonių VP ir kitas investicijas pagal apskaitos politiką pinigų įplaukos priskiriamos pagrindinei veiklai, tai perkant kitų įmonių VP ir kitas investicijas **pinigų išmokos taip pat priskiriamos pagrindinei veiklai.**
- Iš pagrindinės veiklos pinigų srautų pavyzdžių išimta “pinigų įplaukos ir išmokos pardavus perparduoti skirtą ilgalaikį turtą”, nes:
  - arba tai atsargos – pagrindinės veiklos pinigų srautas;
  - arba tai naudotas ilgalaikis turtas, laikomas pardavimui – investicinės veiklos pinigų srautas

12

INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI

Investicinės veiklos pinigų srautai – pinigų srautai, susidarantys dėl **investicijų** įsigijimo ir perleidimo;
tame tarpe:

- pinigų įplaukos pardavus įsigytus kitų įmonių vertybinius popierius ir kitas investicijas;
- gauti dividendai;
- gautos palūkanos

jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos.

13

INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI

- Jei pardavus įsigytus kitų įmonių VP ir kitas investicijas pagal apskaitos politiką pinigų įplaukos priskiriamos investicinei veiklai, tai perkant kitų įmonių vertybinius popierius ir kitas investicijas **pinigų išmokos taip pat priskiriamos investicinei veiklai.**
- Investicinės veiklos pinigų srautams taip pat priskiriamos:
  - pinigų įplaukos **susigražinant terminuotuosius indėlius**, (išskyrus trumpalaikes investicijas, kurios priskiriamos pinigų ekvivalentams) ir
  - pinigų **pervedimas į terminuotųjų indėlių sąskaitą** (išskyrus trumpalaikes investicijas, kurios priskiriamos pinigų ekvivalentams).

14

FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI

- **Finansinės veiklos pinigų srautai** – pinigų srautai, susidarantys dėl nuosavo kapitalo ir įmonės įsipareigojimų, susijusių su pasiskolintais pinigais, pokyčio, tame tarpe ir **pinigais gautos dotacijos, skirtos įsigyti ilgalaikį turtą**
- Gauta parama ne pinigais, o kitu turtu – nepiniginis sandoris, todėl pinigų srautų ataskaitoje nepateikiamas.

15

VALIUTOS KURSŲ POKYČIAI

- Ataskaitą sudarant tiesioginiu būdu, **realizuotas** valiutos kursų pasikeitimo pelnas (nuostoliai) įtraukiami į atitinkamus pinigų srautus – **papildomai koreguoti nereikia**.
- Ataskaitą sudarant netiesioginiu būdu, **realizuotas** valiutos kursų pasikeitimo pelnas (nuostoliai), susijęs su finansinės investicinės veiklos pinigų srautų straipsniais (paskolos, skolos pagal lizingo sutartis ir t.t.) **eliminuojamas** iš pagrindinės veiklos pinigų srautų ir **parodomas** finansinės ar investicinės veiklos pinigų srautų dalyse.
- **Nerealizuoto** valiutos kursų pokyčio įtaka, susijusi su investicinės ir finansinės veiklos pinigų srautais, įtakos pinigų srautams neturi, todėl turi būti **eliminuojama** iš grynojo pelno (nuostolių), kai ataskaita sudaroma netiesioginiu būdu.
- Valiutos kurso pokyčio įtaka grynų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučių laikotarpiu pabaigoje pateikiama pinigų srautų ataskaitoje atskira eilute.

16

6 VAS “AIŠKINAMASIS RAŠTAS”

Nauja redakcija nuo 2011 01 01
(gali būti taikoma ir sudarant ankstesnių
ataskaitinių laikotarpių finansines
ataskaitas)

ESMINIAI PAKEITIMAI

- Bendrojoje dalyje nurodomas tik ataskaitinių finansinių metų ir praėjusių finansinių metų vidutinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą (ne metų pabaigoje).
- 21 p. Apie nematerialiųjų, ilgalaikį materialiųjų ir ilgalaikį finansinį turtą turi būti pateikiama informacija apie turto nuvertėjimą (suma), jei pelno (nuostolių) ataskaitoje ji nėra parodyta atskira eilute. Jei ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintas turto nuvertėjimas buvo sumažintas, nurodoma turto nuvertėjimo sumažinimo suma, jei pelno (nuostolių) ataskaitoje ji nėra parodyta atskira eilute.
- 22 p. Jei prestižo amortizacijos laikotarpis ilgesnis negu penkeri metai, tas laikotarpis turi būti nurodomas ir atskleidžiami motyvai, dėl kurių nustatytas toks laikotarpis.

ESMINIAI PAKEITIMAI

- 28 p. Apie mokėtinas sumas ir įsipareigojimus atskirai turi būti pateikiama:
  1. sumos, kurias įmonė turi gražinti vėliau kaip po penkerių metų (*nereikia detalizuoti paskolų sumų ir jų gražinimo terminų*);
  2. skolų, už kurias įmonė yra užstačiusi turta, suma, užstato rūšis, pobūdis ir balansinė vertė.
- **Nereikia** pateikti informacijos apie atidėjinius (*buvo apibūdinimas, pokyčiai, panaudojimas ir t.t.*)
- **Nereikia** aiškinti, detalizuoti pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnių.

19

ESMINIAI PAKEITIMAI

- 31 p. Aiškinant įmonės santykius su vadovais atskleidžiama:
  1. asmenų skaičius;
  2. jiems išmokėtų avansų ir suteiktų paskolų sumos, nurodant palūkanų normas, pagrindines sąlygas ir visas sugražintas sumas;
  3. įmonės įsipareigojimų, prisiimtų pagal įvairias garantijas kiekvieno lygio vadovų vardu, sumos;
  4. kita reikšminga informacija.
- **Nereikia** nurodyti priskaičiuotos bendros sumos, detalizuoti su darbo santykiais susijusių išmokų, apmokėjimo akcijomis, neatlygintinai perduoto turto/ suteiktų paslaugų.

20

ESMINIAI PAKEITIMAI

- 32 p. Įmonės sutrumpintame aiškinamajame rašte informacija apie įmonės **skaidymą, verslo jungimą, likvidavimą, pertvarkymą, koncesijų sutartis** pateikiama pagal 41-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių skaidymas“, 14-ojo verslo apskaitos standarto „Verslo jungimai“, 28-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių likvidavimas“, 35-ojo verslo apskaitos standarto „Įmonių pertvarkymas“, 27-ojo verslo apskaitos standarto „Koncesijos sutartys“ reikalavimus.

21

29 VAS „TARPINĖ FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ“

Nauja redakcija nuo 2011 01 01
(gali būti taikoma ir sudarant ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas)

22

ESMINIAI PAKEITIMAI

Sąvokos:

- Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys (finansinių ataskaitų rinkinys, sudaromas apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis) keičia buvusią sąvoką „**Tarpinė finansinė atskaitomybė**“.
- Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas (finansinė ataskaita, kurioje detalizuojami ir paaiškinami kitose tarpinėse finansinėse ataskaitose teikiami duomenys, taip pat pateikiama papildoma reikšminga informacija, nenurodyta šiose finansinėse ataskaitose) keičia buvusią sąvoką „**Sutrumpintas aiškinamasis raštas**“ (pagal 29 VAS parengta finansinė ataskaita...)
- **Nelieka** sąvokos „**Tarpinis ataskaitinis laikotarpis**“. **1 VAS sąvoka „Ataskaitinis laikotarpis“** – laikotarpis, kuriam sudaromas metinių arba tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys.

23

ESMINIAI PAKEITIMAI

- Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys vietoj „pilnos tarpinės finansinės atskaitomybės“.
- Sutrumpintų tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys vietoj „trumpos tarpinės finansinės atskaitomybės“. Jame gali būti ir pinigų srautų ataskaita, jei įmonė nusprendžia tokią sudaryti.
- Tarpinių finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte neboreikia nurodyti vidutinio įmonės darbuotojų skaičiaus per tarpinį ataskaitinį laikotarpį arba darbuotojų skaičius tarpinio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

24

39 VAS “KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ IR PENSIJŲ FONDŲ APSKAITA, FINANSINĖS ATASKAITOS”

Standartas taikomas nuo 2011-01-01

25

TAIKYMO SRITIS

Standartas taikomas:

- **kolektyvinio investavimo subjektams - KIS** (veikiantiems pagal LR kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą):
  - suderintiems kolektyvinio investavimo subjektams;
  - specialiesiems kolektyvinio investavimo subjektams,
  - kitiems kolektyvinio investavimo subjektams.
- **pensijų fondams – PF (veikiantiems pagal atitinkamus pensijų kaupimo įstatymus):**
  - valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo,
  - papildomo savanoriško pensijų kaupimo,
  - profesinių pensijų kaupimo.

26

KIS

KIS gali būti:

- **investicinis fondas** - veiklos forma, kai bendrosios dalinės nuosavybės teise juridiniams ar fiziniams asmenims priklausantis turtas valdymo įmonės valdomas patikėjimo teise pagal įstatyme ir fondo taisyklėse nustatytą tvarką ir sąlygas.
- **investicinė bendrovė:**
  - **investicinės kintamojo kapitalo bendrovė** - akcinė bendrovė, kurios akcininkai turi teisę bet kada pareikalauti išpirkti jų akcijas, o jos kapitalas kinta priklausomai nuo akcijų išleidimo ir išpirkimo.
  - **uždaro tipo investicinė bendrovė** - akcinė bendrovė, išleidžianti fiksuotą skaičių akcijų, išperkamų pasibaigus akcinės bendrovės įstatuose numatytam veiklos laikotarpiui arba kitam jos įstatuose nustatytam laikui.

27

VALDYMO ĮMONĖ

- Valdymo įmonė **39 VAS** taiko tvarkydama KIS ir PF apskaitą, tačiau **netaiko tvarkydama savo apskaitą**. Savo apskaitai dažniausiai taiko 33 VAS.
- **Valdymo įmonė:**
  - bendrovė, kurios pagrindinė veikla yra investicinių fondų ar investicinių bendrovių valdymas,
  - pensijų fondų valdymo įmonė,
  - gyvybės draudimo įmonė,
  - pensijų asociacija, vykdanči pensijų ar profesinių pensijų kaupimo veiklą.
- Investicinės bendrovės valdymas gali būti perduotas valdymo įmonei, arba investicinė bendrovė apskaitą gali tvarkyti savarankiškai.

28

STANDARTO TURINYS

- **Apskaitos tvarkymo reikalavimai** (įmonės principas, turto ir išsipareigojimų vertinimas tikraja verte (jei ją galima patikimai nustatyti));
- **Tikrosios vertės nustatymas**, vertinimas jei tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima;
- **Grynujų aktyvų vertė**, jos padidėjimo bei sumažėjimo atvejai, vienetų apskaita;
- **Finansinių ataskaitų reikalavimai** (fondų ir investicinių bendrovių finansinių ataskaitų rinkinių sudėtis);
- Finansinių ataskaitų **straipsnių paaiškinimai**;
- **Aiškinamojo rašto informacija**.